

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут
«Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Кафедра міжнародних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ
«27» серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПОРІВНЯЛЬНЕ КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

спеціальність СЗ «Міжнародні відносини»

освітньо-професійна програма «Міжнародні відносини»

вид дисципліни за вибором

навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2026 /2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

«27» серпня 2026 року, протокол №1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Олена ФАЙЄР, к. юрид. наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин.

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол №1 від «26» серпня 2026 року

завідувачка кафедри

(підпис)

Наталія ВІННИКОВА

(ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми

Гарант освітньо-професійної програми

«Міжнародні відносини» (бакалаврського рівня)

(підпис)

Ганна ПАНАСЕНКО

(ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол №1 від «27» серпня 2026 року

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Ганна ПАНАСЕНКО

(ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Порівняльне конституційне право» складена відповідно до освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Міжнародні відносини» галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», спеціальності СЗ «Міжнародні відносини».

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни «Порівняльне конституційне право» полягає у формуванні у студентів базових знань з основ конституційного права України та іноземних держав.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Порівняльне конституційне право» є: формування у студентів практичних умінь та навичок правильного тлумачення та застосування нормативно-правових актів чинного національного та іноземного законодавства, судової та арбітражної практики, необхідних для їх майбутньої професійної діяльності.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	-
Семестр	
4-й	-
Лекції	
32 год.	-
Практичні заняття	
16 год.	-
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
42 год.	-
Індивідуальні завдання	
не передбачені	

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна відповідно до ОПП: формування наступних загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України;

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

формування наступних спеціальних (фахових) компетентностей:

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК14. Здатність аналізувати у своїй роботі чинні міжнародні нормативно-правові акти.

1.7. Перелік, результатів навчання, що формує дана дисципліна відповідно до ОПП:

Результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 291 «Міжнародні відносини та регіональні студії»:

РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних 13 досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

РН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

РН 15. Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо

РН 26. Ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

1.8. Пререквізити:

Вивчення дисципліни «Порівняльне конституційне право» передбачає попереднє засвоєння кредитів з «Порівняльного правознавства», «Міжнародне право».

2.ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Поняття та особливості конституційного права

Поняття, ознаки та функції конституційного права. Предмет конституційного права. Конституційне право як особлива система права. Походження та розвиток конституційного права права.

Тема 2. Норми, принципи та джерела конституційного права

Поняття, особливості та класифікація конституційно-правових норм. Поняття та особливості основних принципів конституційного права. Поняття та види джерел конституційного права: міжнародні договори, закони, правові звичаї.

Тема 3. Держава: поняття та її ознаки. Форма держави

Поняття держави та її ознаки. Функції держави. Форма держави: форма правління, територіального устрою та політичного режиму. Поняття та значення принципу розподілу гілок влади на законодавчу, виконавчу та судову. Характеристика гілок влади в різних державах світу. Загальна характеристика гілок влади України: Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, Конституційний суд України, Верховний суд України.

Тема 4. Загальні засади органів місцевого самоврядування

Порядок створення та функціонування органів державної влади на місцях та органів місцевого самоврядування, їх повноваження.

Тема 5. Конституційне право держав Європи та Азії

Поняття, предмет та метод конституційного права в державах зазначених регіонів світ. Поняття, структура та види конституційно-правових відносин. Джерела конституційного права в різних державах.

Конституція – Основний закон держави. Сутність та види конституцій в зазначених регіонах світу. Поняття конституційно-правових норм та їхні особливості.

Конституційно-правове регулювання основних прав, свобод і обов'язків людини і громадянина. Співвідношення прав та обов'язків людини і громадянина. Класифікація прав й свобод людини і громадянина. Гарантії прав і свобод людини і громадянина. Механізм їх захисту.

Організація державної влади в державах зазначених регіонів. Склад, структура та повноваження законодавчого органу. Голова держави: його статус і повноваження. Система органів державної виконавчої влади в державах зазначених регіонів.

Поняття та види органів судової влади, правоохоронних та правозахисних органів в державах зазначених регіонів. Поняття, порядок формування та повноваження органів місцевого самоврядування.

Тема 6. Конституційне право держав Північної та Південної Америки

Поняття, предмет та метод конституційного права в державах зазначених регіонів світ. Поняття, структура та види конституційно-правових відносин. Джерела конституційного права в різних державах.

Конституція – Основний закон держави. Сутність та види конституцій в зазначених регіонах світу. Поняття конституційно-правових норм та їхні особливості.

Конституційно-правове регулювання основних прав, свобод і обов'язків людини і громадянина. Співвідношення прав та обов'язків людини і громадянина. Класифікація прав й свобод людини і громадянина. Гарантії прав і свобод людини і громадянина. Механізм їх захисту.

Організація державної влади в державах зазначених регіонів. Склад, структура та повноваження законодавчого органу. Голова держави: його статус і повноваження. Система органів державної виконавчої влади в державах зазначених регіонів.

Поняття та види органів судової влади, правоохоронних та правозахисних органів в державах зазначених регіонів. Поняття, порядок формування та повноваження органів місцевого самоврядування.

Тема 7. Конституційне право держав Африки та Австралії

Поняття, предмет та метод конституційного права в державах зазначених регіонів світ. Поняття, структура та види конституційно-правових відносин. Джерела конституційного права в різних державах.

Конституція – Основний закон держави. Сутність та види конституцій в зазначених регіонах світу. Поняття конституційно-правових норм та їхні особливості.

Конституційно-правове регулювання основних прав, свобод і обов'язків людини і громадянина. Співвідношення прав та обов'язків людини і громадянина. Класифікація прав й свобод людини і громадянина. Гарантії прав і свобод людини і громадянина. Механізм їх захисту.

Організація державної влади в державах зазначених регіонів. Склад, структура та повноваження законодавчого органу. Голова держави: його статус і повноваження. Система органів державної виконавчої влади в державах зазначених регіонів.

Поняття та види органів судової влади, правоохоронних та правозахисних органів в державах зазначених регіонів. Поняття, порядок формування та повноваження органів місцевого самоврядування.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Кількість годин
--	-----------------

Назви розділів і тем	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Поняття та особливості конституційного права	16	4	2			6						
Тема 2. Норми, принципи та джерела конституційного права	16	4	2			6						
Тема 3. Держава: поняття та її ознаки. Форма держави	24	4	2			6						
Тема 4. Загальні засади органів місцевого самоврядування	18	4	2			6						
Тема 5. Конституційне право держав Європи та Азії	14	6	4			6						
Тема 6. Конституційне право держав Північної та Південної Америки	14	5	2			6						
Тема 7. Конституційне право держав Африки та Австралії	14	5	2			6						
Усього годин	90	32	16			42	-	-	-	-	-	-

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

4.1. Теми практичних занять

Практичне заняття – вид навчального заняття, на якому особи, які навчаються, під керівництвом науково-педагогічного працівника закріплюють теоретичні положення навчальної дисципліни і набувають вмінь та навичок їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідно сформульованих завдань.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття та особливості конституційного права	2
2	Тема 2. Норми, принципи та джерела конституційного права	2
3	Тема 3.	2

	Держава: поняття та її ознаки. Форма держави	
4	Тема 4. Загальні засади органів місцевого самоврядування	2
5-6	Тема 5. Конституційне право держав Європи та Азії	4
7	Тема 6. Конституційне право держав Північної та Південної Америки	2
8	Тема 7. Конституційне право держав Африки та Австралії	2
	Разом	16

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин (денна форма)
1	Поняття та особливості конституційного права <i>Завдання:</i> розглянути питання лекційного матеріалу, звернутись до рекомендованої літератури та підготувати інформаційне повідомлення з медіапрезентацією. 1. Конституційне право зарубіжних країн. Академічний курс. – 13-те видання. – Київ: ЮрінкомІнтер, 2023. – 224 с. 2. Слінько Т.М. Конституційне право України. – Харків: Право, 2024. – 672 с. 3. Офіційний вебсайт Європейського Союзу. URL: https://europa.eu 4. Офіційний вебсайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws	6
2	Норми, принципи та джерела конституційного права <i>Завдання:</i> розглянути питання лекційного матеріалу, звернутись до рекомендованої літератури та підготувати інформаційне повідомлення з медіапрезентацією. 1. Конституційне право зарубіжних країн. Академічний курс. – 13-те видання. – Київ: ЮрінкомІнтер, 2023. – 224 с. 2. Слінько Т.М. Конституційне право України. – Харків: Право, 2024. – 672 с. 3. Офіційний вебсайт Європейського Союзу. URL: https://europa.eu 4. Офіційний вебсайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws	6
3	Держава: поняття та її ознаки. Форма держави <i>Завдання:</i> розглянути питання лекційного матеріалу, звернутись до рекомендованої літератури та підготувати інформаційне повідомлення з медіапрезентацією. 1. Конституційне право зарубіжних країн. Академічний курс. – 13-те видання. – Київ: ЮрінкомІнтер, 2023. – 224 с. 2. Слінько Т.М. Конституційне право України. – Харків: Право, 2024. – 672 с. 3. Офіційний вебсайт Європейського Союзу. URL: https://europa.eu 4. Офіційний вебсайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws	6
4	Загальні засади органів місцевого самоврядування <i>Завдання:</i> розглянути питання лекційного матеріалу, звернутись до	6

	рекомендованої літератури та підготувати інформаційне повідомлення з медіапрезентацією. 1. Конституційне право зарубіжних країн. Академічний курс. – 13-те видання. – Київ: ЮрінкомІнтер, 2023. – 224 с. 2. Слінько Т.М. Конституційне право України. – Харків: Право, 2024. – 672 с. 3. Офіційний вебсайт Європейського Союзу. URL: https://europa.eu 4. Офіційний вебсайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws	
5	Конституційне право держав Європи та Азії <i>Завдання:</i> розглянути питання лекційного матеріалу, звернутись до рекомендованої літератури та підготувати інформаційне повідомлення з медіапрезентацією. 1. Конституційне право зарубіжних країн. Академічний курс. – 13-те видання. – Київ: ЮрінкомІнтер, 2023. – 224 с. 2. Слінько Т.М. Конституційне право України. – Харків: Право, 2024. – 672 с. 3. Офіційний вебсайт Європейського Союзу. URL: https://europa.eu 4. Офіційний вебсайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws	6
6	Конституційне право держав Північної та Південної Америки <i>Завдання:</i> розглянути питання лекційного матеріалу, звернутись до рекомендованої літератури та підготувати інформаційне повідомлення з медіапрезентацією. 1. Конституційне право зарубіжних країн. Академічний курс. – 13-те видання. – Київ: ЮрінкомІнтер, 2023. – 224 с. 2. Слінько Т.М. Конституційне право України. – Харків: Право, 2024. – 672 с. 3. Офіційний вебсайт Європейського Союзу. URL: https://europa.eu 4. Офіційний вебсайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws	6
7	Конституційне право держав Африки та Австралії <i>Завдання:</i> розглянути питання лекційного матеріалу, звернутись до рекомендованої літератури та підготувати інформаційне повідомлення з медіапрезентацією. 1. Конституційне право зарубіжних країн. Академічний курс. – 13-те видання. – Київ: ЮрінкомІнтер, 2023. – 224 с. 2. Слінько Т.М. Конституційне право України. – Харків: Право, 2024. – 672 с. 3. Офіційний вебсайт Європейського Союзу. URL: https://europa.eu 4. Офіційний вебсайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws	6
	Разом	42

6. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне завдання не передбачене навчальним планом.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Використовуються такі методи навчання, як словесні (лекція, бесіда, розповідь, пояснення, диспут); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (вирішення задач, відповіді на тести, практична робота) тощо.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних та практичних занять (групова дискусія, тренінгові завдання);
- контроль та оцінювання якості підготовки завдань в ході індивідуальної/командної роботи студентів;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді тестування);
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати аналітичні та інші завдання;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних технологій.

При вивченні кожної теми проводиться поточний контроль. На практичному занятті за кожен тему студент може отримати від 5 до 10 балів за різні види завдань та на семінарському занятті – від 1 до 5 балів за різні види завдань (табл. 9.1). При відсутності здобувача вищої освіти на практичному занятті без поважної причини та особистої презентації виконаних завдань, але за умови розміщення ним виконаних завдань на платформі Moodle в дистанційному курсі «Порівняльне конституційне право», оцінка за завдання виставляється балів нижча від потенційної кількості балів.

Максимально студент може отримати 60 балів в ході практичних занять.

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання																	Залік	Сума	
Розділ 1								Розділ 2							Індивідуальне завдання	Всього			
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15	Т 16	Не передбачено	60	40	100
3	4	4	4	4	3	4	4	3	4	4	4	4	4	4	3				

T1, T2 ... – теми розділів.

Залік – 40 балів. Відповідно, максимальна кількість набраних балів по вивченню дисципліни складає 100 балів.

Оцінювання здійснюється відповідно до шкали ЗВО.

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 10 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю та самостійної роботи.

Таблиця 9.1

Критерії та методи оцінювання

<i>Методи</i>	<i>Критерії оцінювання</i>	<i>Система оцінювання, бали</i>
Робота над практичними завданнями (вирішення задач)	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання продемонстрував всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, вміє грамотно застосовувати нормативно-правові документи та інтерпретувати одержані результати	10-7
	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання продемонстрував повне знання програмного матеріалу, але припустився окремих несуттєвих помилок	6-5
Робота над командними завданнями (представлення теорії або ідеї у формі презентації та доповіді подальшим наведенням позитивних аргументованих доводів їх існування та подальше дискутування щодо їх виправданості та цілеспрямованості)	виставляється здобувачу вищої освіти, який досяг цілей завдання, виконав ефективно роль ділової гри тощо, продемонстрував здатність застосовувати знання на практиці, обґрунтовувати власну думку	5-4
	виставляється здобувачу вищої освіти, який частково досяг цілей завдання, виконав роль ділової гри тощо, продемонстрував здатність застосовувати знання на практиці, обґрунтовувати власну думку, проте припускався певних помилок	3-2
	виставляється здобувачу вищої освіти, який не досяг цілей завдання, частково виконав роль ділової гри тощо, не зміг застосувати знання на практиці, обґрунтувати власну думку	1
Залікова робота	виставляється здобувачу вищої освіти, який протягом заліку відповів на 40 тестових питань з декількома варіантами відповідей і продемонстрував всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу і вміє грамотно інтерпретувати одержані результати	40 тестових питань – 1 бал за кожне питання

Під час вивчення навчальної дисципліни використання технологій штучного інтелекту (ШІ) здійснюється відповідно до Політики використання технологій штучного інтелекту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У межах дисципліни застосовуються такі моделі використання ШІ:

1. Модель «ШІ заборонено».

Використання технологій штучного інтелекту не допускається під час виконання контрольних заходів, спрямованих на перевірку індивідуальних знань і сформованості компетентностей здобувача освіти, зокрема: усного опитування, модульних контрольних робіт, заліку.

2. Модель «ШІ як асистент».

Під час підготовки до практичних занять, виконання індивідуальних завдань, рефератів, аналітичних оглядів та інших письмових робіт дозволяється використання ШІ для: пошуку та систематизації інформації, добору та первинного аналізу наукових джерел, пояснення складних понять, удосконалення структури тексту, перевірки граматики, стилю та оформлення. Фінальні прийняті рішення повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.

3. Модель «ШІ як інструмент».

Для окремих практичних та проєктних робіт використання технологій штучного інтелекту може бути обов'язковою складовою виконання завдання. У таких випадках здобувачі освіти можуть використовувати генеративні моделі ШІ для: створення візуалізацій, схем або зображень.

Усі результати, отримані за допомогою ШІ, підлягають критичному аналізу, перевірці та доопрацюванню здобувачем освіти.

Декларування використання ШІ.

У разі використання технологій штучного інтелекту здобувач освіти зобов'язаний зазначити: назву сервісу або моделі ШІ; дату використання; характер допомоги (генерація ідей, пошук інформації, аналіз даних, генерація коду, редагування тексту тощо).

За вимогою викладача здобувач освіти повинен надати використані запити (prompts) або пояснити спосіб використання інструментів ШІ.

Недеклароване використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ШІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

Заходи, спрямовані на дотримання академічної доброчесності для здобувачів освіти:

1. Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
2. Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
3. Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
4. Надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись такі **види активностей та неформальної освіти** здобувача: проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Prometheus тощо (за наявності відповідного документа (сертифікат, свідоцтво, тощо) про їх закінчення, надання копії викладачу); участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем використання сучасних освітніх технологій (з підготовкою есе, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом); участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем використання сучасних освітніх технологій (в розробці анкетних форм, проведенні опитувань, підготовці та проведенні фокус-груп, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється згідно з нормативно-правовими документами Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Максимальна сума балів за поточним контролем складає **60 балів**.

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенню на основі проведення заліку. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час вивчення зазначених тем.

Структура заліку: тестові завдання у кількості 40 питань з чотирма варіантами відповідей, де кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал, що сумарно складає 40 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	Дворівнева шкала оцінювання
0– 49	не зараховано
50-100	зараховано

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Конституційне право зарубіжних країн. Академічний курс. – 13-те видання. – Київ: ЮрінкомІнтер, 2023. – 224 с.
2. Конституційне право зарубіжних країн. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. – Київ: Центр навчальної літератури, 2022. – 206 с.
3. Машков А.Д. Теорія держави і права. – Київ: Алерта, 2024. – 452 с.
4. Порівняльне правознавство у таблицях: навч. посіб. для юрид. ф-тів та закл. вищ. освіти / авт.-уклад.: О. В. Петришин, О. В. Зінченко, Д. В. Лук'янов. – 4-те вид., змін. – Харків: Право, 2024. – 164 с.
5. Слінько Т.М. Конституційне право України. – Харків: Право, 2024. – 672 с.

Допоміжна література:

1. Петков С.В. Правознавство. Навчальний посібник. – Київ: КНТ, 2022. – 382 с.
2. Скакун О.Ф. Теорія держави і права. 4-те видання – Київ: Алерта, 2026. – 528 с.

11. ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ, ВІДЕОЛЕКЦІЇ, ІНШЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Енциклопедія сучасної України. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=2657
2. Інститут світової політики. URL: <http://iwp.org.ua/ukr/>
3. Інтернет-портал законодавства ЄС. URL: <http://eur-lex.europa.eu>
4. Офіційний вебсайт Європейського Союзу. URL: <https://europa.eu>
5. Офіційний вебсайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

12. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ЗА ДЕННОЮ ФОРМОЮ В УМОВАХ ПОДОВЖЕННЯ ДІЇ ОБСТАВИН НЕПОБОРНОЇ СИЛИ

1. В умовах дії обставин непереборної сили освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/розпоряджень ректора/проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.
2. Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборотою відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти залік дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Порівняльне конституційне право», режим доступу: [Курс: Порівняльне конституційне право | ЦПЦН ХНУ](#)